

2. ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.4.1. BOLEZNI OBTOČIL (BOLEZNI SRCA IN OŽILJA)

Bolezni obtočil so najpogostejši vzrok smrti v Sloveniji, v letu 2024 so predstavljale 36 % vseh smrti (pri ženskah 42 %, pri moških 30 %). Pri moških so bolezni obtočil od leta 2009 na 2. mestu za neoplazmami, vendar ostajajo pomemben vzrok prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom starosti).

Najpogostejše bolezni srca so ishemična bolezen srca (vključno s srčnim infarktom – imenovan tudi srčna kap ali akutni miokardni infarkt, AMI), motnje srčnega ritma, srčna odpoved (popuščanje srca) ter bolezni srčnih zaklopk. Med cerebrovaskularnimi (možganskožilnimi) boleznimi je najpogostejša možganska kap, ki je lahko posledica motenj dotoka krvi v možgane ali možganske krvavitve. Zelo pogosta je tudi hipertenzija (visok krvni tlak), ki je tudi dejavnik tveganja za akutne dogodke (srčni infarkt, možgansko kap in druge) in popuščanje srca.

Znižanje stopnje umrljivosti za boleznimi obtočil v zadnjih dveh desetletjih ter premik v višjo starost sta znatno pripomogla k podaljšanju pričakovane življenjske dobe, kar pripisujemo zmanjšanju nekaterih dejavnikov tveganja, npr. kajenja, preprečevanju akutnih dogodkov z nadzorom vrednosti krvnega tlaka, krvnega sladkorja in krvnih maščob z zdravlili ter izboljšani tehnologiji zdravljenja in ukrepanja ob akutnih dogodkih. Vendar pa možnosti za nadaljnje zmanjševanje ovira porast nekaterih drugih dejavnikov tveganja, kot sta debelost in sladkorna bolezen.

V Sloveniji VSAK DAN v povprečju
ZARADI BOLEZNI OBTOČIL

UMRE **21** OSEB
1 oseba pred 65. letom starosti.

HOSPITALIZIRANIH **99** OSEB
Prevladujejo moški 60 %.

BOLNIŠKO ODSOTNIH **2.184**
ZAPOSLENIH OSEB
Posamezna odsotnost v povprečju traja 56 dni.

BOLEZNI OBTOČIL 2024

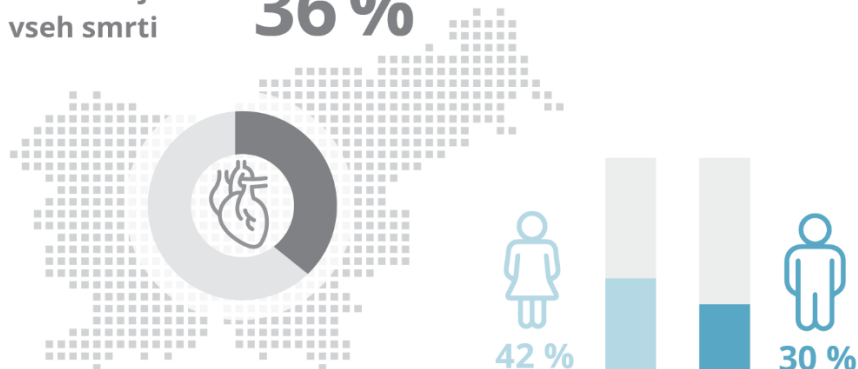
7.711 umrlih

36.118 hospitalizacij

2.184 oseb vsak dan v povprečju bolniško odsotnih

Bolezni obtočil so najpogostejši vzrok smrti v Sloveniji.

Predstavljale so **36 %** vseh smrti

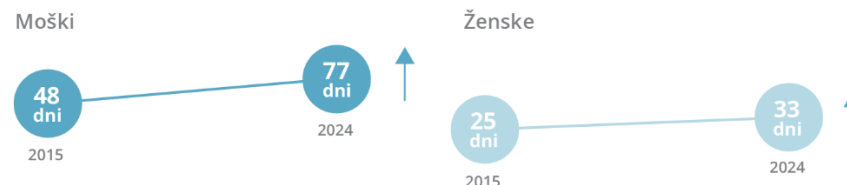

Prezgodnja umrljivost zaradi bolezni obtočil:

450 smrti pred starostjo 65 let ali **15 %** vseh prezgodnjih smrti.

Odsotnost z dela zaradi bolezni obtočil narašča, podaljšuje se povprečno trajanje odsotnosti.

Povprečno trajanje ene odsotnosti

Zdravila za bolezni srca in ožilja so najpogostejše predpisana zdravila v Sloveniji - izdanih je bilo 5 milijonov receptov v vrednosti 105 milijonov evrov.

Dejavniki tveganja

Zvišan krvni tlak		Zvišane maščobe v krvi	
Zvišan krvni sladkor		Čezmerna telesna teža	
Kajenje		Prekomerno pitje	
Telesna neaktivnost		Stres	
Spol, starost			

2.4.1. Tabela 1: **Umrli zaradi bolezni obtočil** po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2024

			Starostna skupina							SKUPAJ
			0–34 let	35–44	45–54	55–64	65–74	75–84	85+	
Število										
Bolezni obtočil	100–199	M	3	29	75	242	599	997	1.292	3.237
		Ž	8	4	17	72	295	921	3.157	4.474
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	-	14	48	146	301	351	294	1.154
		Ž	3	2	8	37	119	231	408	808
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	1	7	7	45	141	284	284	769
		Ž	2	1	5	11	93	300	694	1.106
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	-	-	-	3	14	86	322	425
		Ž	-	-	-	-	10	119	984	1.113
Na 100.000 prebivalcev starostne skupine										
Bolezni obtočil	100–199	M	0,8	18,2	46,1	162,9	481,3	1.609,4	6.949,2	302,5
		Ž	2,2	2,8	11,5	48,6	216,8	1.079,1	7.686,9	423,5
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	-	8,8	29,5	98,3	241,9	566,6	1.581,3	107,9
		Ž	0,8	1,4	5,4	25,0	87,5	270,6	993,4	76,5
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	0,3	4,4	4,3	30,3	113,3	458,5	1.527,5	71,9
		Ž	0,6	0,7	3,4	7,4	68,4	351,5	1.689,8	104,7
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	-	-	-	2,0	11,2	138,8	1.731,9	39,7
		Ž	-	-	-	-	7,4	139,4	2.395,9	105,4

Akutni miokardni infarkt ali srčni infarkt (AMI) in cerebrovaskularni insult ali možganska kap (CVI) sta še posebej pri moških pomembna vzroka prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom starosti), ki ju je mogoče preprečiti.

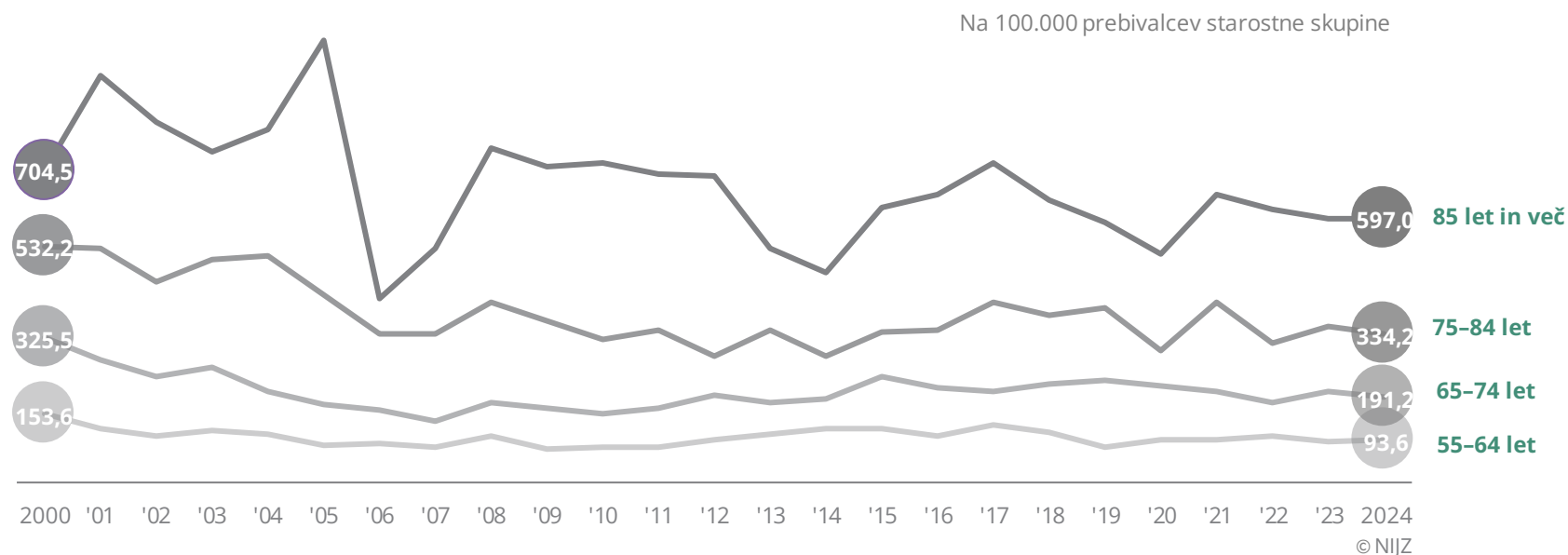
Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

Za boleznimi obtočil je v letu 2024 umrlo več žensk kot moških, pri obeh spolih je bilo **največ oseb v starostni skupini 85 let in več**. Pri ženskah so bile vzrok predvsem srčna odpoved (srčno popuščanje) in cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni, medtem ko je bila pri moških pogostejše vzrok ishemična bolezen srca.

V starostnih skupinah do 84 let je za boleznimi obtočil umrlo več moških. V primerjavi z letom 2023 je opazno zvišanje stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev pri ženskah v starosti 0–34 let (1,4 v 2023 in 2,2 v 2024), medtem ko je smrti manj v starostnih skupinah 35–44 let (5,6 v 2023 in 2,8 v 2024) ter 45–54 let (17,2 v 2023 in 11,5 v 2024). Pri moških so stopnje umrljivosti ostale blizu ravni v letu 2023.

2.4.1. Slika 1: **Umrli zaradi srčnega infarkta** po starostnih skupinah - moški, Slovenija, 2000–2024

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

V zadnjih desetletjih je prišlo do znatnega znižanja stopnje umrljivosti zaradi srčnega infarkta pri moških v vseh starostnih skupinah (55–64, 65–74, 75–84 in 85 let in več).

To znižanje lahko pripišemo kombinaciji napredka v medicinskem zdravljenju in preventivnih ukrepov.

Stopnja umrljivosti zaradi srčnega infarkta se povečuje s starostjo in je pri moških, starih 85 let in več, znatno višja v primerjavi z mlajšimi starostnimi skupinami.

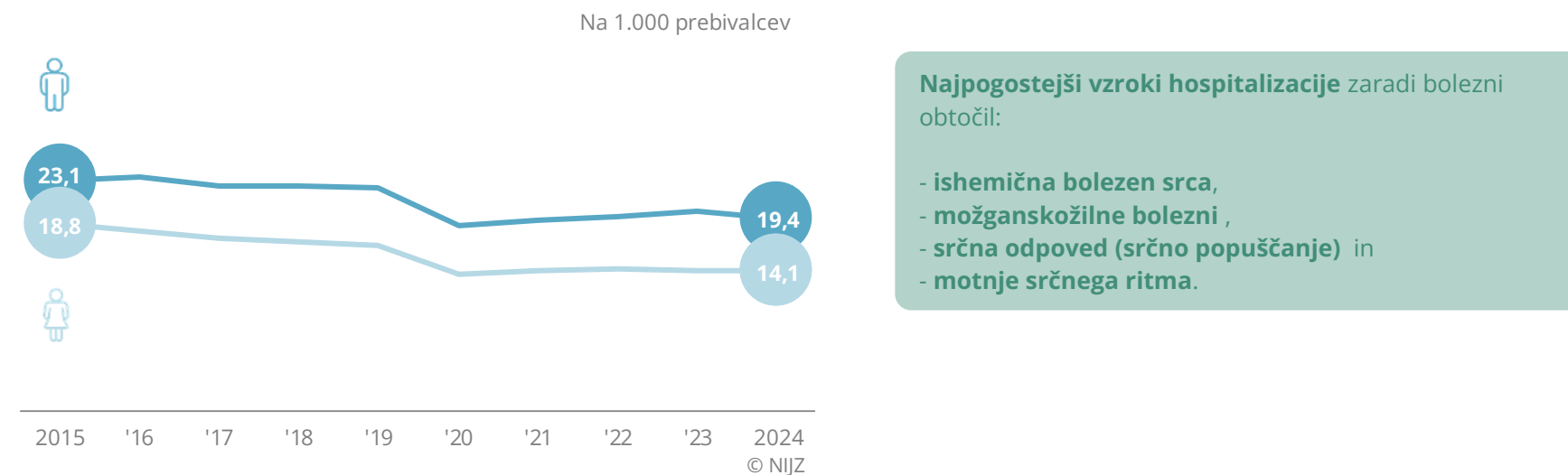

2.4.1. Tabela 2: Hospitalizacije zaradi bolezni obtočil po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2024

		Starostna skupina						SKUPAJ	
		0–34 let	35–44	45–54	55–64	65–74	75+		
Število ¹⁾									
Bolezni obtočil	I00–I99	M	651	637	1.599	3.878	6.917	7.375	21.057
		Ž	436	387	712	1.614	3.739	8.173	15.061
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	13	150	612	1.437	2.208	1.732	6.152
		Ž	5	38	120	403	1.023	1.175	2.764
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	9	27	77	239	739	1.550	2.641
		Ž	7	4	22	98	325	2.177	2.633
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	145	112	257	532	863	1.043	2.952
		Ž	129	57	117	243	492	1.003	2.041
Motnje srčnega ritma	I44–I49	M	36	54	147	413	829	986	2.465
		Ž	24	52	139	224	629	1.405	2.473
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine ²⁾									
Bolezni obtočil	I00–I99	M	1,6	3,8	9,5	25,7	55,1	91,2	19,4
		Ž	1,2	2,7	4,7	10,7	27,3	64,3	14,1
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	0,0	0,8	3,6	9,5	17,5	21,5	5,7
		Ž	0,0	0,2	0,8	2,7	7,5	9,3	2,6
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	0,0	0,2	0,5	1,6	5,9	19,2	2,4
		Ž	0,0	0,0	0,1	0,6	2,4	17,1	2,5
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	0,4	0,7	1,5	3,5	6,9	12,9	2,7
		Ž	0,4	0,4	0,8	1,6	3,6	7,9	1,9
Motnje srčnega ritma	I44–I49	M	0,1	0,3	0,9	2,7	6,6	12,1	2,3
		Ž	0,1	0,4	0,9	1,5	4,6	11,1	2,3

¹⁾ Vključno s tujci.²⁾ Brez tujcev.

Viri: Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov.

2.4.1. Slika 2: **Hospitalizacije¹⁾ zaradi bolezni obtočil** po spolu, Slovenija, 2015–2024

¹⁾ Brez tujcev.

Viri: Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov.

Moški so pogosteje hospitalizirani zaradi bolezni obtočil kot ženske. Pri obeh spolih je opazno blago zniževanje stopnje hospitalizacij v zadnjih 10 letih. Občutnejše zmanjšanje hospitalizacije je bilo v letu 2020 zaradi pandemije covid-19.

2.4.1. Tabela 3: **Prebivalci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po spolu, starosti, izobrazbi in indeksu telesne mase, Slovenija, 2012, 2016, 2020, 2024**

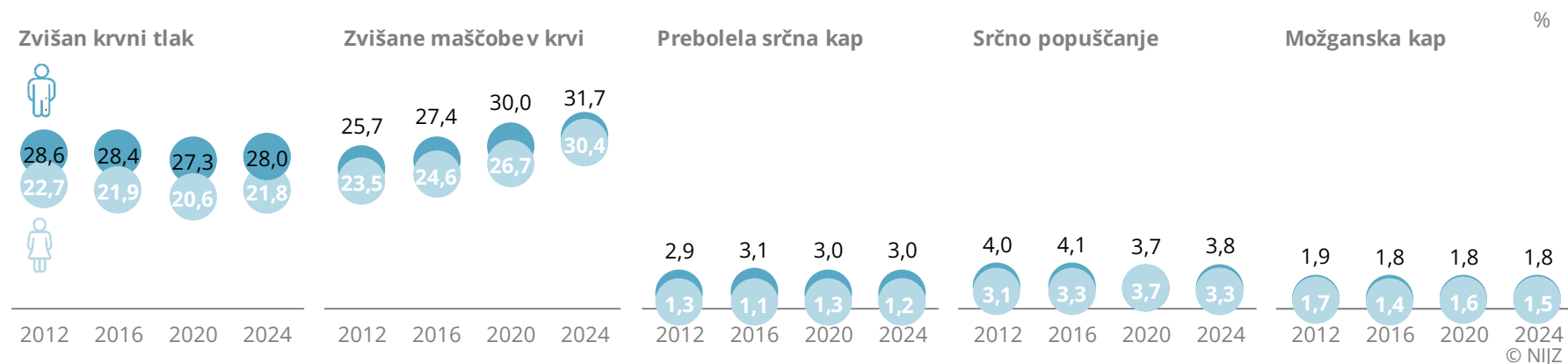
	Zvišan krvni tlak				Zvišane maščobe v krvi				Prebolela srčna kap				Srčno popuščanje				Možganska kap				%
	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	
Spol																					
Moški	28,6	28,4	27,3	28,0	25,7	27,4	30,0	31,7	2,9	3,1	3,0	3,0	4,0	4,1	3,7	3,8	1,9	1,8	1,8	1,8	
Ženske	22,7	21,9	20,6	21,8	23,5	24,6	26,7	30,4	1,3	1,1	1,3	1,2	3,1	3,3	3,7	3,3	1,7	1,4	1,6	1,5	
SKUPAJ	25,7	25,2	24,0	25,0	24,6	26,0	28,4	31,1	2,1	2,1	2,1	2,1	3,5	3,7	3,7	3,5	1,8	1,6	1,7	1,7	
Starostna skupina																					
25–34 let	6,1	6,0	4,4	5,3	5,3	8,2	7,9	9,8	0,1	0,3	0,1	0,4	0,5	0,8	0,4	0,6	0,5	0,3	0,4	0,3	
35–44	11,7	12,5	9,3	11,0	15,0	18,2	17,7	20,3	0,2	0,7	0,5	0,7	1,1	1,2	0,9	0,9	0,6	0,6	0,5	0,7	
45–54	25,4	21,9	21,5	21,2	30,0	29,5	29,7	29,9	1,9	1,7	1,5	1,5	2,2	2,7	1,5	2,0	1,8	1,7	1,3	0,9	
55–64	44,0	41,2	37,7	36,7	39,4	40,2	43,3	45,0	4,1	3,6	3,4	3,3	5,5	5,1	4,7	4,2	2,8	2,0	2,1	2,3	
65–74	52,4	51,8	51,4	49,8	39,8	36,1	44,9	48,2	5,3	5,1	5,9	4,8	11,7	10,8	12,7	10,5	4,1	4,2	5,0	4,3	
Izobrazba																					
Osnovna šola ali manj	40,2	41,1	39,9	39,7	29,3	30,8	37,5	37,6	4,2	4,0	3,8	4,0	7,5	6,6	9,0	7,1	2,7	2,9	3,7	3,4	
Poklicna šola	31,4	34,2	34,6	35,1	26,2	31,2	33,6	38,0	2,5	3,5	3,3	2,6	3,9	5,4	5,6	5,2	2,3	2,4	2,3	2,8	
Srednja šola	24,1	25,2	25,6	28,7	24,8	26,0	29,0	32,0	1,8	1,7	2,5	2,6	3,1	3,8	3,5	4,5	1,6	1,4	1,5	1,8	
Višja šola ali več	17,1	15,1	14,7	16,4	20,9	21,8	23,7	27,0	0,9	1,2	1,1	1,3	1,9	1,8	1,8	1,7	1,1	1,0	1,2	0,8	
ITM																					
18,5–24,9	13,7	12,7	11,0	12,1	16,2	18,3	19,3	23,1	0,9	1,3	1,2	1,0	2,0	2,2	2,0	2,1	1,1	1,3	1,4	0,9	
25–29,9	29,6	29,3	27,3	28,2	29,4	30,0	33,5	35,9	2,3	2,2	2,7	2,8	3,7	3,8	3,5	4,0	2,1	1,6	1,6	2,2	
30 ali več	45,8	43,6	42,5	45,7	34,5	35,6	38,4	39,9	4,6	3,5	3,3	3,0	6,8	7,1	7,6	5,6	2,6	2,4	2,8	2,2	

¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

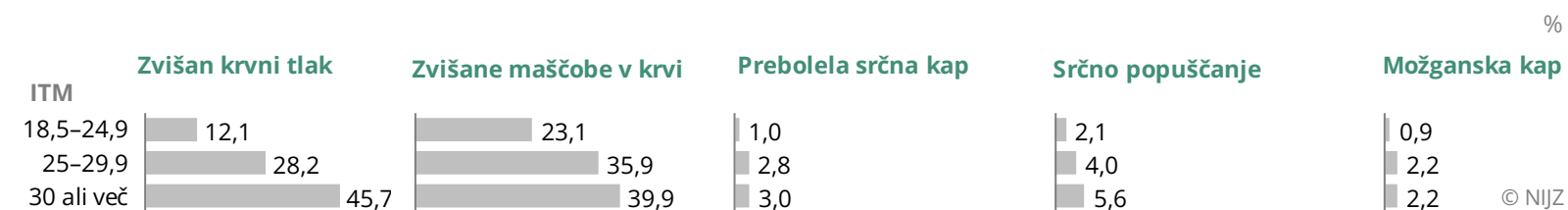
Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2012, 2016, 2020, 2024.

O ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil pogosteje poročajo:

- moški kot ženske,
- starejši,
- osebe z nižjo stopnjo izobrazbe in
- osebe z višjim indeksom telesne mase.

2.4.1. Slika 3: **Prebivalci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po spolu, Slovenija, 2012, 2016, 2020, 2024**¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2012, 2016, 2020, 2024.

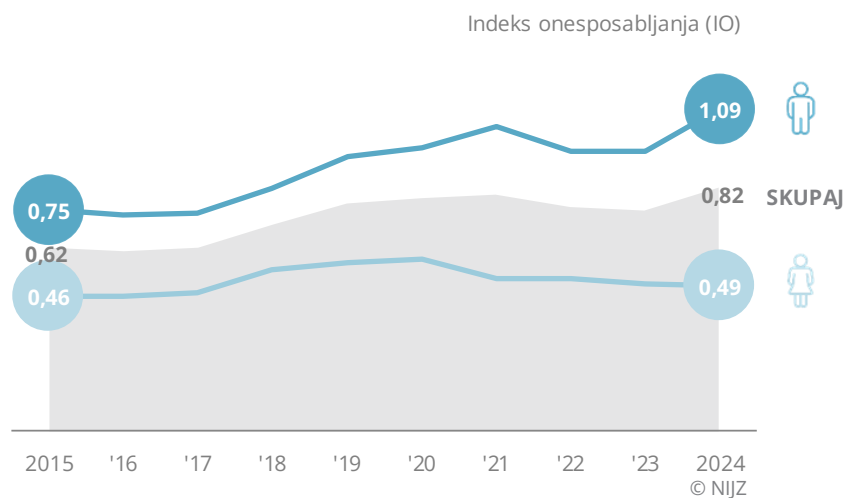
2.4.1. Slika 4: **Anketiranci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ glede na ITM, Slovenija, 2024**¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2024.

Tveganje za zvišan krvni tlak, zvišane maščobe v krvi, srčno popuščanje in možgansko kap je večje pri osebah z **višjim indeksom telesne mase**.

2.4.1. Slika 5: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za polni delovni čas zaradi bolezni obtočil po spolu, Slovenija, 2015–2024

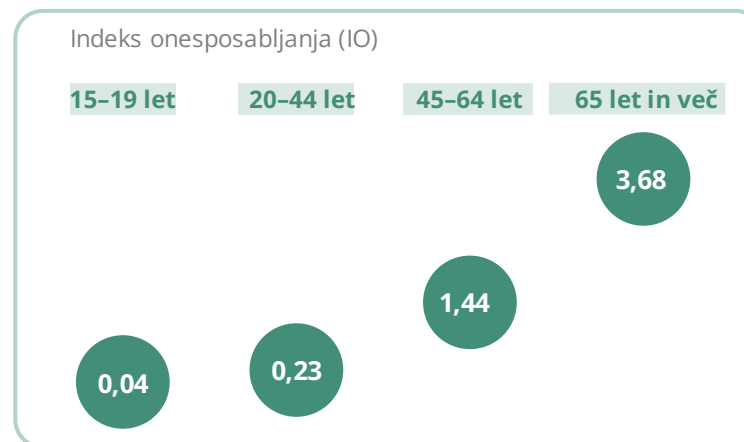
Viri: Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov (BS) (NIJZ 3).

Bolezni obtočil so pogostejši vzrok nezmožnosti za delo pri moških kot pri ženskah.

Od leta 2015 do leta 2021 se je pogostnost odsotnosti z dela zaradi bolezni obtočil **pri moških** postopoma zviševala, od leta 2021 beležimo upad, od leta 2023 pa ponovno porast.

Pri ženskah je bil v obdobju od 2015 do 2020 prisoten manj izrazit porast, od leta 2020 pa je tudi pri ženskah opazen blag upad.

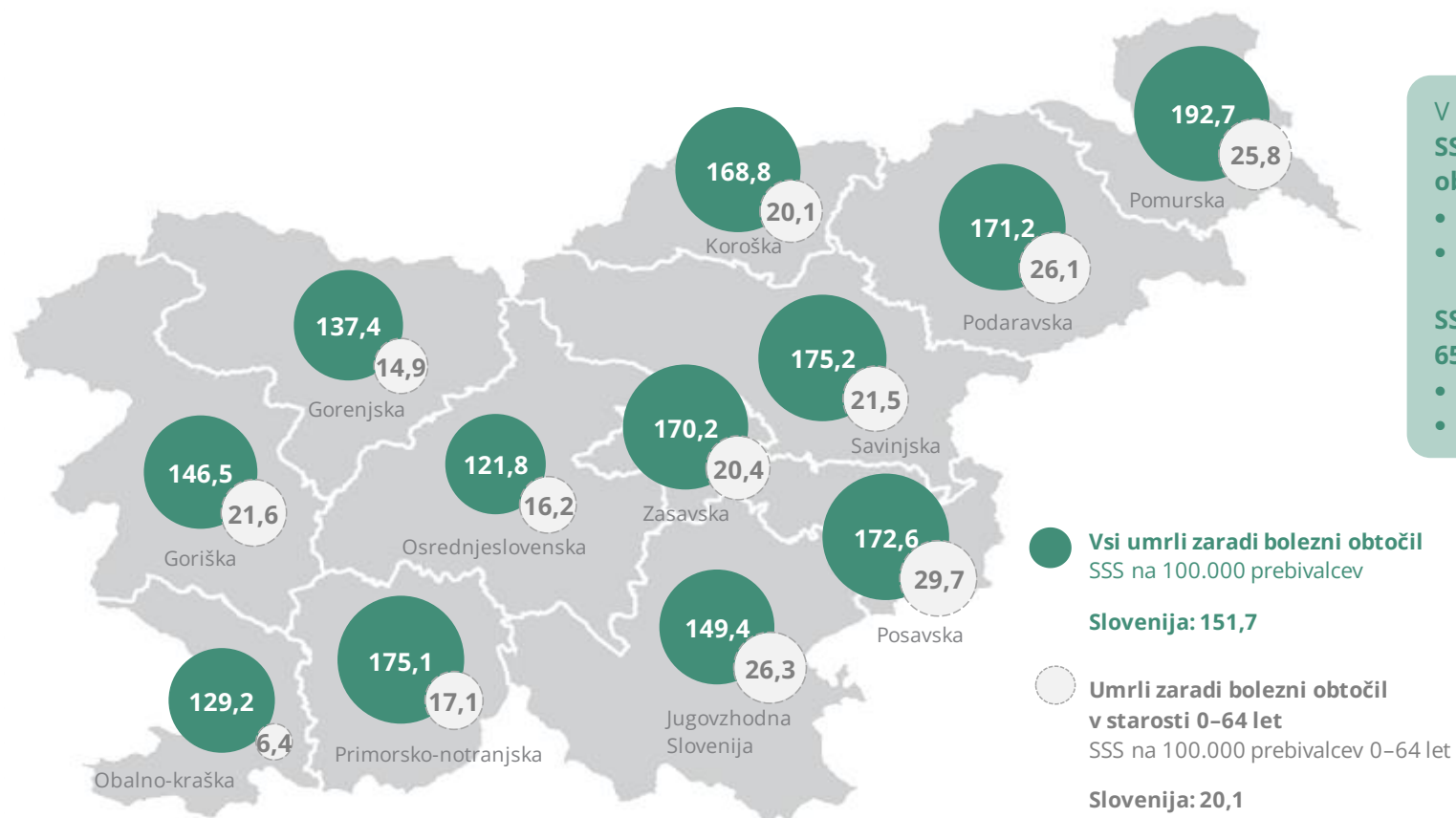
Odsotnost z dela zaradi bolezni obtočil narašča s starostjo, saj je tudi stopnja obolevnosti višja pri višjih starostnih skupinah.

REGIONALNE PRIMERJAVE

2.4.1. Slika 6: **Starostno standardizirana stopnja (SSS) umrljivosti za boleznimi obtočil** po statističnih regijah, Slovenija, 2024

V letu 2024 je bila **SSS umrljivosti za boleznimi obtočil**:

- **najvišja** v pomurski regiji,
- **najnižja** v osrednjeslovenski.

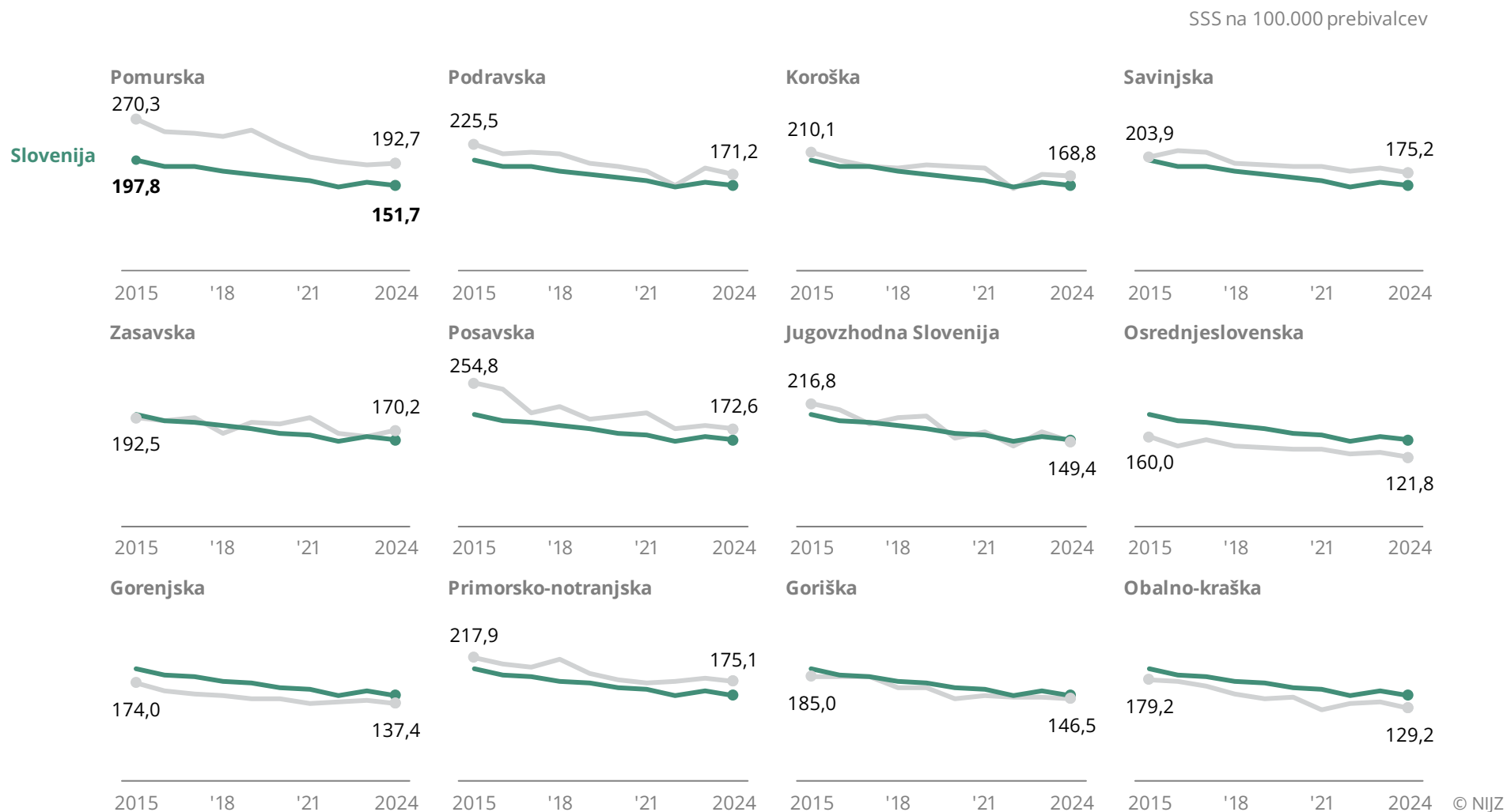
SSS prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom) je bila:

- **najvišja** v posavski regiji,
- **najnižja** v obalno-kraški regiji.

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

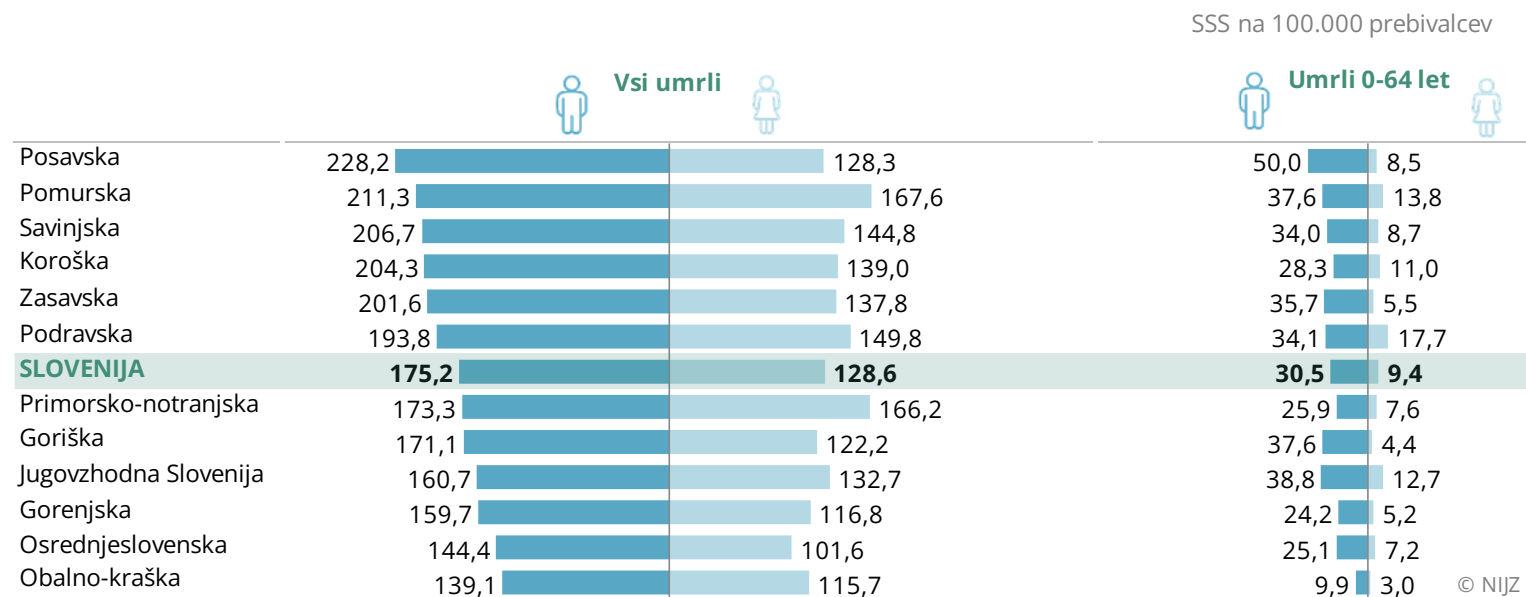
2.4.1. Slika 7: *Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi obtočil po statističnih regijah, Slovenija, 2015–2024*

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

2.4.1. Slika 8: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi obtočil** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi obtočil je bila v letu 2024:

najvišja pri MOŠKIH v posavski regiji,
pri ŽENSKAH v pomurski regiji,

najnižja pri MOŠKIH v obalno-kraški regiji,
pri ŽENSKAH v osrednjeslovenski regiji.

Starostno standardizirana stopnja prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom) za boleznimi obtočil je bila v letu 2024:

najvišja pri MOŠKIH v posavski regiji,
pri ŽENSKAH v podravski regiji,

najnižja pri MOŠKIH v obalno-kraški regiji,
pri ŽENSKAH v obalno-kraški regiji.

2.4.1. Tabela 4: **Umrli zaradi bolezni obtočil** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024

			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število															
Bolezni srca in ožilja	100–199	M	221	562	130	446	102	147	194	678	311	88	202	156	3.237
		Ž	324	765	151	584	129	165	311	918	425	159	291	252	4.474
Ishemična bolezen srca	120–125	M	66	189	40	151	39	50	69	265	109	30	81	65	1.154
		Ž	50	143	22	105	38	20	57	180	63	18	60	52	808
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	160–169	M	71	147	37	110	27	30	49	153	66	16	39	24	769
		Ž	105	196	37	151	30	33	65	220	105	36	68	60	1.106
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	150	M	24	85	11	56	5	24	23	66	49	16	34	32	425
		Ž	90	195	33	126	21	60	87	165	133	53	75	75	1.113
Na 100.000 prebivalcev															
Bolezni srca in ožilja	100–199	M	390,5	335,0	363,4	334,0	355,6	381,6	256,0	241,8	295,2	314,6	337,2	261,6	302,5
		Ž	568,8	469,7	434,7	453,0	452,5	441,2	429,0	320,6	408,0	609,4	499,8	422,5	423,5
Ishemična bolezen srca	120–125	M	116,6	112,6	111,8	113,1	136,0	129,8	91,1	94,5	103,5	107,2	135,2	109,0	107,9
		Ž	87,8	87,8	63,3	81,4	133,3	53,5	78,6	62,9	60,5	69,0	103,1	87,2	76,5
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	160–169	M	125,5	87,6	103,4	82,4	94,1	77,9	64,7	54,6	62,7	57,2	65,1	40,2	71,9
		Ž	184,3	120,4	106,5	117,1	105,2	88,2	89,7	76,8	100,8	138,0	116,8	100,6	104,7
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	150	M	42,4	50,7	30,7	41,9	17,4	62,3	30,4	23,5	46,5	57,2	56,8	53,7	39,7
		Ž	158,0	119,7	95,0	97,7	73,7	160,4	120,0	57,6	127,7	203,1	128,8	125,7	105,4

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46).

2.4.1. Tabela 5: *Hospitalizacije zaradi bolezni obtočil* po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024

			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA	Tujina
Število ¹⁾																
Bolezni srca in ožilja	I00–I99	M	1.519	3.273	789	2.922	614	994	1.403	4.057	1.901	555	1.473	1.293	20.793	264
		Ž	1.012	2.247	597	2.198	421	740	939	3.097	1.325	401	990	961	14.928	133
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	345	939	198	794	212	319	461	1.235	577	177	381	422	6.060	92
		Ž	158	400	67	350	94	121	220	615	266	80	167	200	2.738	26
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	328	369	88	420	64	146	145	405	236	74	193	150	2.618	23
		Ž	261	320	95	416	74	223	162	438	218	80	170	162	2.619	14
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	204	444	79	407	80	128	222	599	275	67	195	215	2.915	37
		Ž	138	337	74	287	53	103	141	377	177	44	134	155	2.020	21
Motnje srčnega ritma	I44–I49	M	179	448	100	368	70	118	151	443	218	47	176	105	2.423	42
		Ž	178	419	117	365	70	113	132	490	210	57	165	139	2.455	18
Na 1.000 prebivalcev ²⁾																
Bolezni srca in ožilja	I00–I99	M	26,8	19,5	22,1	21,9	21,4	25,8	18,5	14,5	18,0	19,8	24,6	21,7	19,4	
		Ž	17,8	13,8	17,2	17,0	14,8	19,8	13,0	10,8	12,7	15,4	17,0	16,1	14,1	
Ishemična bolezen srca	I20–I25	M	6,1	5,6	5,5	5,9	7,4	8,3	6,1	4,4	5,5	6,3	6,4	7,1	5,7	
		Ž	2,8	2,5	1,9	2,7	3,3	3,2	3,0	2,1	2,6	3,1	2,9	3,4	2,6	
Cerebrovaskularne (možganskožilne) bolezni	I60–I69	M	5,8	2,2	2,5	3,1	2,2	3,8	1,9	1,4	2,2	2,6	3,2	2,5	2,4	
		Ž	4,6	2,0	2,7	3,2	2,6	6,0	2,2	1,5	2,1	3,1	2,9	2,7	2,5	
Srčna odpoved (srčno popuščanje)	I50	M	3,6	2,6	2,2	3,0	2,8	3,3	2,9	2,1	2,6	2,4	3,3	3,6	2,7	
		Ž	2,4	2,1	2,1	2,2	1,9	2,8	1,9	1,3	1,7	1,7	2,3	2,6	1,9	
Motnje srčnega ritma	I44–I49	M	3,2	2,7	2,8	2,8	2,4	3,1	2,0	1,6	2,1	1,7	2,9	1,8	2,3	
		Ž	3,1	2,6	3,4	2,8	2,5	3,0	1,8	1,7	2,0	2,2	2,8	2,3	2,3	

¹⁾ Vključno s tujci

²⁾ Brez tujcev.

Viri: Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov.

2.4.1. Tabela 6: **Delež prebivalcev (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾** po statističnih regijah, Slovenija, 2012, 2016, 2020 in 2024

%	Zvišan krvni tlak				Zvišane maščobe v krvi				Prebolela srčna kap				Srčno popuščanje				Možganska kap			
	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024	2012	2016	2020	2024
Pomurska	27,7	27,4	30,6	32,1	19,5	25,3	30,8	30,4	2,8	2,0	2,2	2,1	4,5	4,2	6,4	4,4	1,9	1,6	2,4	2,0
Podravska	27,4	26,4	26,5	25,6	24,4	26,5	30,6	33,9	1,9	1,1	2,3	3,1	3,9	3,1	3,3	4,2	2,7	0,9	2,1	2,1
Koroška	25,3	28,2	20,1	30,1	23,8	31,5	27,8	33,6	0,9	3,5	2,6	2,2	4,0	3,8	3,7	2,3	1,7	1,9	2,4	1,0
Savinjska	25,3	28,0	22,8	23,9	25,3	27,4	26,1	28,4	1,7	2,7	1,6	1,9	4,1	5,3	5,2	4,2	1,4	2,0	1,4	1,4
Zasavska	29,0	23,2	36,1	30,9	25,7	28,0	33,9	31,1	4,0	3,3	4,8	3,7	5,9	5,1	2,8	3,5	1,2	2,7	1,7	2,2
Posavska	29,7	35,5	29,2	29,0	22,5	28,1	26,3	31,7	1,7	1,6	1,8	2,0	3,6	4,5	3,9	3,5	2,1	2,3	1,2	0,5
Jugovzhodna Slovenija	29,0	30,6	25,5	31,1	28,7	25,8	27,1	32,5	2,9	1,8	1,9	2,6	3,3	4,4	4,3	4,5	2,0	1,9	1,8	2,3
Osrednjeslovenska	23,0	21,2	20,2	20,4	24,7	24,5	29,2	31,0	2,4	2,2	1,7	1,5	3,2	2,8	3,0	2,8	1,7	1,9	1,8	1,0
Gorenjska	22,9	22,5	24,2	24,2	24,1	23,3	26,9	28,7	1,4	2,1	2,9	1,1	2,4	3,3	3,3	2,3	1,6	1,4	1,8	1,8
Primorsko-notranjska	30,8	28,4	17,4	30,1	22,5	29,5	28,5	39,6	1,2	2,9	4,1	2,9	4,0	4,8	4,2	5,7	1,1	1,5	0,8	2,6
Goriška	25,6	23,8	24,8	24,4	22,2	24,6	25,8	26,6	2,5	2,4	1,6	3,1	3,0	3,0	2,4	3,0	1,2	1,0	0,6	2,3
Obalno-kraška	26,0	22,4	24,8	23,9	29,7	28,4	27,3	31,9	1,4	2,2	2,4	2,0	2,9	4,1	2,9	4,1	1,2	1,2	1,5	2,2
SLOVENIJA	25,7	25,2	24,0	25,0	24,6	26,0	28,4	31,1	2,1	2,1	2,1	2,1	3,5	3,7	3,7	3,5	1,8	1,6	1,7	1,7

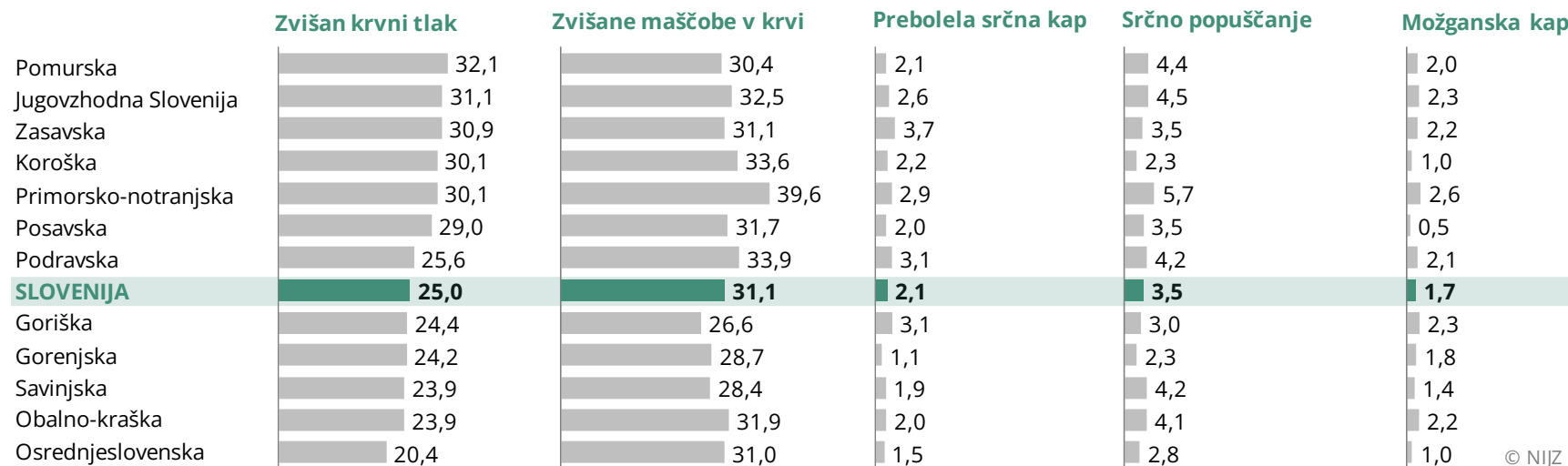
¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2012, 2016, 2020, 2024.

2.4.1. Slika 9: **Delež prebivalcev (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾** po statističnih regijah, Slovenija, 2024

%

© NIJZ

¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2024.

Med statističnimi regijami so v letu 2024 anketiranci **v najvišjem/najnižjem deležu poročali:**

ZVIŠAN KRVNI TLAK

najvišji %
v pomurski regiji
najnižji %
v osrednjeslovenski r.

ZVIŠANE MAŠČOBE V KRV

najvišji %
v primorsko-notranjski r.
najnižji %
v goriški regiji

PREBOLELA SRČNA KAP

najvišji %
v zasavski regiji
najnižji %
v gorenjski regiji

SRČNO POPUŠČANJE

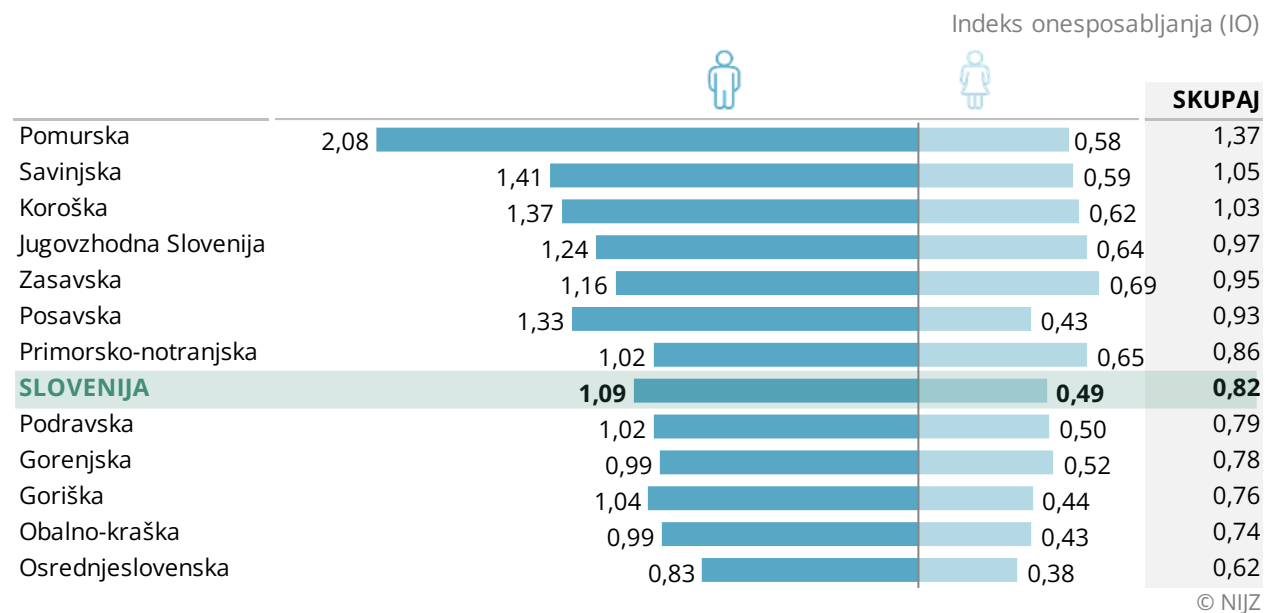
najvišji %
v primorsko-notranjski r.
najnižji %
v koroški in gorenjski r.

MOŽGANSKA KAP

najvišji %
v primorsko-notranjski r.
najnižji %
v posavski regiji

2.4.1. Tabela 7: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni obtočil po spolu in statističnih regijah bivališča zaposlenega, Slovenija, 2024

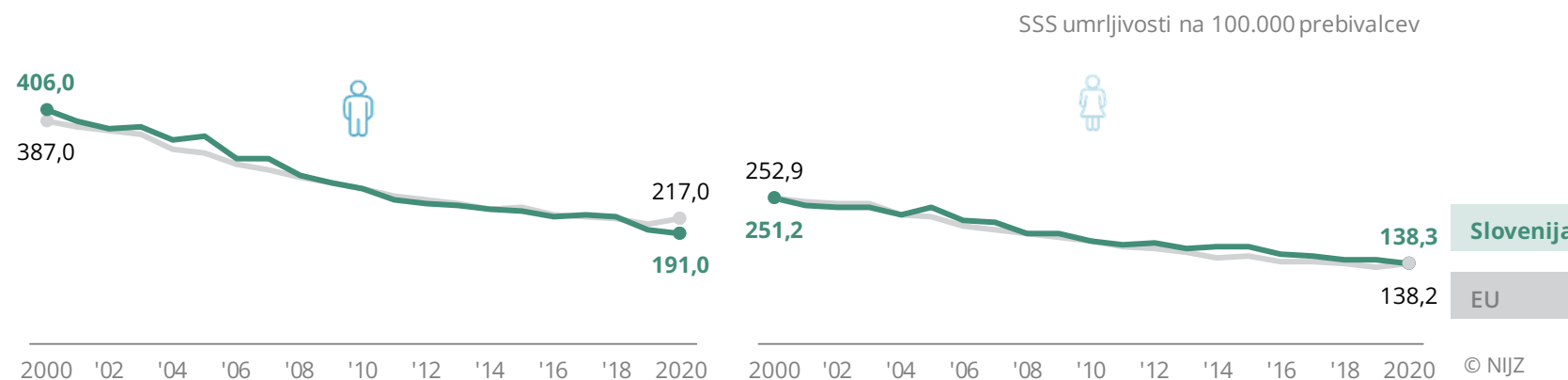

Viri: NIJZ 3 – Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov (BS).

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.4.1. Slika 10: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi bolezni obtočil** po spolu, Slovenija in EU, 2000–2020

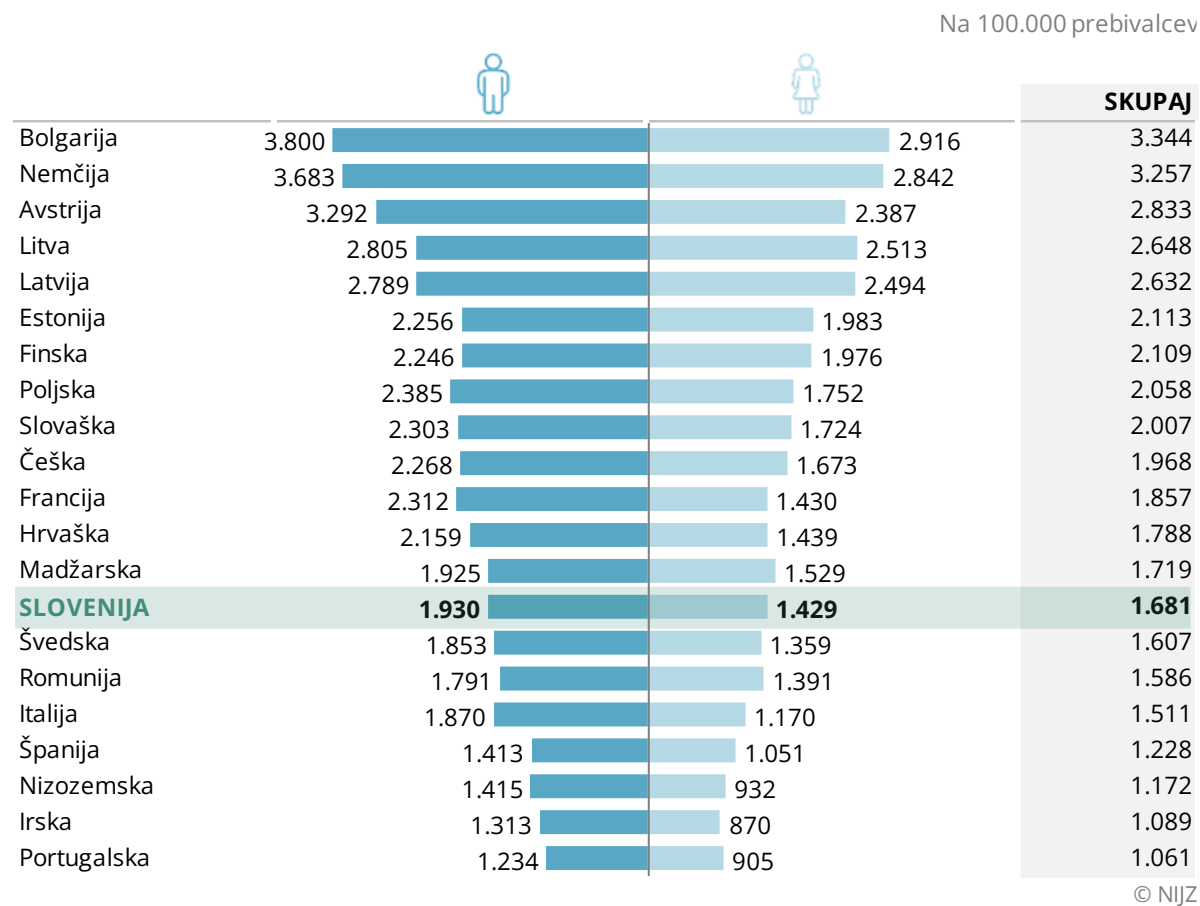

Viri: WHO European Data Warehouse, <https://dw.euro.who.int>, 22.10.2025; Slika je enaka kot v Zdravstvenem statističnem letopisu 2023.

Starostno standardizirana stopnja (SSS) umrljivosti zaradi bolezni obtočil je v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja v Sloveniji presegala povprečje EU, vendar se je pri obeh spolih ta razlika zmanjševala in je od leta 2000 na ravni evropskega povprečja.

2.4.1. Tabela 8: *Hospitalizacija zaradi bolezni obtočil* po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2021

Viri: EUROSTAT, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, 22.10.2025; Slika je enaka kot v Zdravstvenem statističnem letopisu 2023.

DEFINICIJE

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Akutni miokardni infarkt	AMI	Akutni miokardni infarkt ali srčni infarkt pomeni nenadno motnjo delovanja srca zaradi prekinjenega dotoka krvi v koronarnih (venčnih) srčnih arterijah.	Imenujemo ga tudi srčna kap. MKB-10 klasifikacija: I21 in I22	Acute myocardial infarction
Bolezni obtočil		Bolezni obtočil so bolezni, ki prizadenejo srce in/ali krvne žile. To so različne bolezni srca, možganskega žilja in perifernih žil, zvišan krvni tlak in drugo.	Imenujemo jih tudi bolezni obtočil, srčno-žilne bolezni ali kardiovaskularne bolezni. IX. Bolezni obtočil: I00-I99 (MKB-10 klasifikacija)	Cardiovascular diseases
Bolniški stalež ali začasna odsotnost z dela	BS	Bolniški stalež ali začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih zdravstveno upravičenih razlogov se v enakem pomenu opisuje tudi z izrazi absentizem, zdravstveni absentizem, bolniška odsotnost.	Podatki o začasni odsotnosti z dela med prebivalci Slovenije so vodeni v podatkovni zbirki "Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov", in sicer na podlagi "Potrdila o upravičeni zadržanosti od dela" (obr. BOL/03), ki ga je izdal pooblaščen izvajalec zdravstvenega varstva. Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/ .	Absenteeism from work
Bolnišnična obravnava		Bolnišnična obravnava je skupen izraz za vse obravnave v bolnišnični zdravstveni dejavnosti, od sprejema do odpusta, in pomeni skupek aktivnosti (opazovanje, diagnostika, zdravljenje in rehabilitacija), ki se nanašajo na zdravstveno oskrbo v stacionarni ustanovi (bolnišnici). Sem sodijo različne vrste bolnišničnih obravnav.	Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/ .	Hospital care
Cerebrovaskularni insult	CVI	Cerebrovaskularni insult ali možganska kap je nenadna motnja delovanja možganov zaradi nezadostne oskrbe s krvjo. Nastane lahko zaradi motnje dotoka krvi v možgane, običajno zaradi strdka v žili (ishemična možganska kap), ali zaradi krvavitve v možganih (hemoragična možganska kap).	MKB-10 klasifikacija: I61, I63 in I64	Cerebrovascular insult
Groba stopnja		Groba stopnja je podatek o številu primerov bolezni ali številu umrlih, preračunan na 100.000 oseb opazovane populacije.		Crude rate
Hospitalizacija (obrnava z nočitvijo)		Hospitalizacija je neprekinjena, več kot 24 ur (ali vsaj preko noči) trajajoča obravnava pacienta v posteljni enoti bolnišnice. Začne se s sprejemom, nadaljuje z eno ali več epizodami zdravljenja in zaključi z odpustom. Izjemoma je hospitalizacija krajša kot 24 ur, če je bil pacient že prvi dan hospitalizacije premeščen v drugo bolnišnico ali če je v tem času umrl.	Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/ .	Hospitalisation

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Indeks onesposabljanja	IO	Indeks onesposabljanja je število koledarskih dni nezmožnosti za delo na enega zaposlenega delavca v enem letu.	IO = število koledarskih dni nezmožnosti za delo / število zaposlenih	Index of temporary disability
Indeks telesne mase	ITM	Indeks telesne mase (ITM) je razmerje med telesno maso in kvadratom telesne višine, ki ga izrazimo v kg/m ² . Stanje hranjenosti pri odraslih se glede na indeks telesne mase deli v naslednje kategorije: do 18,4 podhranjenost, od 18,5 do 24,9 normalna hranjenost, od 25,0 do 29,9 čezmerna hranjenost, od 30,0 do 34,9 debelost I. stopnje, od 35,0 do 39,9 debelost II. stopnje, 40,0 in več izredna debelost (III. stopnje).	Pri ocenjevanju čezmerne hranjenosti in debelosti se uporablja indeks telesne mase, ki pa ne odraža dejanskega deleža telesne maščobe. Indeks telesne mase = telesna teža (kg) / telesna višina ² (m ²)	Body mass index (BMI)
Polni delovni čas	PDČ	Polni delovni čas šteje 40 delovnih ur na teden, razen kadar je z zakonom ali kolektivno pogodbo določeno drugače.	Po Zakonu o delovnih razmerjih polni delovni čas ne sme biti daljši od 40 ur na teden. Z zakonom oziroma kolektivno pogodbo se lahko kot polni delovni čas določi tudi čas, ki je krajši od 40 ur, vendar ne manj kot 36 ur na teden.	Full-time employment
Raziskava Z zdravjem povezan življenjski slog	CINDI	Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog je bila izvedena med odraslimi prebivalci Slovenije v letih 2001, 2004, 2008, 2012, 2016, 2020 in 2024. Njen namen je odkrivanje razširjenosti in medsebojne povezanosti dejavnikov tveganja za nenalezljive bolezni pri odraslih, in sicer glede kadilskih, pivskih, prehranjevalnih in gibalnih navad, pa tudi glede obnašanja v zvezi z varnostjo v cestnem prometu in glede koriščenja nekaterih zdravstvenih storitev. Na osnovi zbranih podatkov bo lažje oblikovati prihodnje programe za izboljšanje zdravja vseh prebivalcev Slovenije, podatki pa so v pomoč tudi pri smiselnem načrtovanju preventivnih zdravstvenih aktivnosti.	Vzorčni okvir za pripravo vzorca je predstavljal Centralni register prebivalstva. Vzorec je pripravil Statistični urad Republike Slovenije na podlagi stratificiranega enostavnega slučajnega vzorčnega načrta. V vzorec je bilo v letu 2024 vključenih 17.500 prebivalcev Slovenije, ki so bili na dan začetka anketiranja stari od 18 do vključno 74 let. Terenska faza ankete je potekala od 13. maja do konca septembra 2024. Končna skupna stopnja odgovora v raziskavi je bila 41,4 %, pri čemer je stopnja odgovora po pošti dosegla 23,7 %, stopnja odgovorov po spletu pa 17,7 %. V primerjavi z letom 2020 se je skupna stopnja odzivnosti po znižala za 8,3 %, predvsem na račun slabše odzivnosti po spletu. Pri analizi trendov so bili prebivalci v starosti 18–24 let zaradi primerljivosti s podatki iz let 2008, 2012, 2016 in 2020 izključeni.	Countrywide Integrated Non-communicable Diseases Intervention (CINDI)
Starostna standardizacija		Starostna standardizacija je tehnika v epidemiologiji in demografiji, ki omogoča medsebojno primerjavo populacij z različnimi starostnimi strukturami.		Age standardization

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Starostno standardizirana stopnja umrljivosti	SSS umrljivosti	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) je metoda direktne standardizacije, kjer se izračun stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev, razdeljen po petletnih starostnih skupinah, umeri s preračunom na standardno populacijo, kar izniči razlike v populaciji glede starosti prebivalstva posameznih držav/regij/teritorija. Ta postopek omogoči neposredno primerjavo stopenj umrljivosti po posameznih državah, ne glede na razlike v starostni strukturi prebivalstva posamezne države.	Pri izračunu SSS se uporablja Evropska standardna populacija (ESP). Glede na namen opazovanja sta za standardizacijo podatkov uporabljeni populaciji: - Svetovne zdravstvene organizacije (1976) Več informacij: http://health.gov.ie/wp-content/uploads/2014/03/WHO-Standard-Population.pdf - evropskega statističnega urada Eurostat-a (2013). Več informacij: https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home	Standardized death rate

SEZNAM SLIK

2.4.1. Slika 1: Umrli zaradi srčnega infarkta po starostnih skupinah - moški, Slovenija, 2000–2024	5
2.4.1. Slika 2: Hospitalizacije¹⁾ zaradi boleznih obtočil po spolu, Slovenija, 2015–2024	7
2.4.1. Slika 3: Prebivalci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po spolu, Slovenija, 2012, 2016, 2020, 2024	9
2.4.1. Slika 4: Anketiranci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ glede na ITM, Slovenija, 2024	9
2.4.1. Slika 5: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za polni delovni čas zaradi boleznih obtočil po spolu, Slovenija, 2015–2024	10
2.4.1. Slika 6: Starostno standardizirana stopnja (SSS) umrljivosti za boleznimi obtočil po statističnih regijah, Slovenija, 2024	11
2.4.1. Slika 7: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi obtočil po statističnih regijah, Slovenija, 2015–2024	12
2.4.1. Slika 8: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi obtočil po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024	13
2.4.1. Slika 9: Delež prebivalcev (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po statističnih regijah, Slovenija, 2024	17
2.4.1. Slika 10: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi boleznih obtočil po spolu, Slovenija in EU, 2000–2020	19

SEZNAM TABEL

2.4.1. Tabela 1: Umrli zaradi boleznih obtočil po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2024	4
2.4.1. Tabela 2: Hospitalizacije zaradi boleznih obtočil po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2024	6
2.4.1. Tabela 3: Prebivalci (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po spolu, starosti, izobrazbi in indeksu telesne mase, Slovenija, 2012, 2016, 2020, 2024	8
2.4.1. Tabela 4: Umrli zaradi boleznih obtočil po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024	14
2.4.1. Tabela 5: Hospitalizacije zaradi boleznih obtočil po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2024	15
2.4.1. Tabela 6: Delež prebivalcev (25–74 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih obtočil¹⁾ po statističnih regijah, Slovenija, 2012, 2016, 2020 in 2024	16
2.4.1. Tabela 7: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi boleznih obtočil po spolu in statističnih regijah bivališča zaposlenega, Slovenija, 2024	18
2.4.1. Tabela 8: Hospitalizacija zaradi boleznih obtočil po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2021	20